

ÖZET

CİVANPERÇEMİ (*Achillea asplenifolia* ve *Achillea collina*) POPÜLASYONLARININ VERİM VE BAZI KALİTE ÖZELLİKLERİ ÜZERİNE FARKLI KÜLTÜREL UYGULAMALARIN ETKİSİ

Neval Gül ÖĞRETMEN

Yüksek lisans Tezi, Tarla Bitkileri Anabilim Dalı

Tez danışmanı: Prof. Dr. Olcay ARABACI

2014, 106 sayfa

Bu çalışma *Achillea* türlerinin verim ve bazı kalite özellikleri üzerine farklı kültürel uygulamaların etkisini belirlemek amacıyla 2013-2014 yıllarında, Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Araştırma ve Uygulama Çiftliği deneme tarlasında yürütülmüştür. Deneme materyalini Bulgaristan orijinli *Achillea* türü olan *A. asplenifolia* ve *A. collina* alt türleri oluşturmuştur. Tarla Denemeleri üç faktörlü tesadüf blokları deneme desenine göre yürütülmüştür. Denemede ana parsellere azot dozları (0, 5, 10, 15 kg/da), alt parsellere *Achillea* türleri (*Achillea asplenifolia* ve *Achillea collina*), alt alt parsellere hasat zamanları (çiçeklenme başlangıcı, tam çiçeklenme ve çiçeklenme sonu) gelecek şekilde düzenlenmiştir. Çalışma üç temel başlık altında toplanarak, *Achillea* türlerinin morfolojik özellikleri (çiçeklenme gün sayısı (gün), bitki boyu (cm), çiçek çapı (mm), gövde çapı (mm) ve çiçekli dal sayısı (adet)), agronomik özellikleri (yeşil herba verimi (kg/da), drog herba verimi (kg/da) ve drog çiçek verimi (kg/da)) ve teknolojik özellikleri (uçucu yağ oranı (%) ve uçucu yağ verimi (L/da)) incelenerek uygun azot dozları ve hasat zamanları belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca tür içi farklılıklarının ortaya konulabilmesi için türler karakterize edilmiştir. Çalışmada drog herba verimlerinin ilk yıl 84.60-309.71 kg/da, ikinci yıl 179.10-1163.05 kg/da, drog çiçek verimlerinin ilk yıl 36.94-472.80 kg/da, ikinci yıl 16.41-568.81 kg/da, ve uçucu yağ oranlarının ilk yıl %0.07-0.40, ikinci yıl %0.13-0.51 arasında değiştiği belirlenmiştir. Karakterize edilen popülasyonlara ait tek bitkilerde bitki boyu ve verim değerlerinin ilk yıla göre ikinci yıl artış gösterdiği saptanmıştır. Araştırmada belirtilen tüm özellikler açısından hem popülasyon içi hem de popülasyonlar arasında geniş bir varyasyonun olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: *Achillea* spp., ontogenetik varyabilete, verim, uçucu yağ, kamuzulen